

ÇAĞDAŞ BEDENİN SANATÇISI: JENNY SAVILLE

*Tuğba RENKÇİ**

Özet

Bu çalışma; çağdaş genç İngiliz sanatçısı (Young British Artists/YBA'nın üyesi) Jenny Saville'in sanat serüvenini ele almıştır. Jenny Saville'in sanat serüvenini ele almıştır. Sanat dünyasında hızlı bir yükselişle adından söz ettiren sanatçının, özgün üslubunun şekillenmesinde rol oynayan unsurlar araştırılmıştır. Sanat yolundaki etkilenişleri ve deneyimleri, Saville'nin sanatına sıra dışı bir kanal açmıştır. Sanatçı, çağdaş yaşamın ve cerrahi operasyonların korkunç travmalarının düşünsel ve yaşamsal boyutuna dikkat çekmiş ve sınırları zorlayan devasal boyuttaki çalışmaları, teknik açıdan da kendine özgü bir üslupla yansıtmıştır. Saville, yapıtlarının ve sanat felsefesinin bilinçli inşasını geleneksel, modernist ve postmodernist teori kapsamında karıştırarak geliştirmiştir. Bütün bu çalışmalar kapsamında, genç sanatçının sanat yaşamının çok yönlü bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jenny Saville, Et, Beden, Çağdaş Beden

ARTIST OF CONTEMPORARY BODY: JENNY SAVILLE

Abstract

This study discusses the art adventure of one of the young modern British artist, Jenny Saville. The factors that help the artist, having a rapid rising in the art world, to shape her unique style have been researched. Her interactions and experiences have leaded Saville's unusual art. The artist has pointed out to the intellectual and life aspect of terrific traumas of the modern life and surgery operations. She has reflected the enormous sized works sense of unique style also from technical aspect. Saville has developed her art works and conscious construction of her art philosophy by combining within the scope of traditional, modernist and postmodernist theory. In the scope of all these researches, this study aims to analyze the art life of the young artist sophisticatedly.

Keywords Jenny Saville, Flesh, Body, Contemporary Body

*Arş. Gör. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Sanat Bölümü, trenkci@gmail.com

JENNY SAVILLE ÖZGEÇMİŞ

Jenny Saville, 1970'de İngiltere'nin Cambridge şehrinde doğmuştur. 1988 ve 1992 yılları arasında Glasgow School of Art'da (Glasgow Sanat Okulu) lisans eğitimini tamamlamıştır. Bu süreç içinde University of Cincinnati Üniversitesi'nde altı aylık bir burs kazanarak Amerika'ya gitmiştir. Amerika'daki bu eğitim sanatçı için, önemli bir kırılma noktası olmuştur. Çünkü orada tişört ve şortlar içinde pek çok iri yapılı ve beyaz etli kadın görmüştür. İnsan fiziğine dayalı konuyla ilgilenen sanatçı; bu duruma bir hayli sevinmiştir. Londra'daki Cooling Galerisi'nde 'Critic's Choice' (Eleştirmen Seçimi) ve Edinburgh'daki sergileriyle 1992 yılında lisans eğitimini tamamlamıştır. Ayrıca 1992'de yapılan yılsonu sergisinde - İngiltere'nin önde gelen sanat koleksiyoncusu Charles Saatchi'de dâhil olmak üzere- sanatçının bütün çalışmaları satılmıştır. Bu durum sanatçının kariyeri açısından önemli başlangıçlardandır. Bir süre sonra Charles Saatchi sanatçıya 18 aylık kontrat yapmayı teklif etmiştir. Bu kontrata göre, Saatchi Saville'in yeni çalışmalarını destekleyecek ve Londra'daki Saatchi Galerisi'nde sergilenecekti. Sanatçının, kamuda tanınması Saatchi himayesi aracılığıyla hız kazanmıştır. Çağdaş genç sanatçıların önde gelenlerinden bir olan Savilla'nın, çağdaş beden olgusunu klasik ve özgün boyama üslubuyla oluşturması dikkat çekmiştir. Günümüzde ise sanatçı, hem Oxford'da hem de Londra'da çalışmalarını sürdürmekte ve aynı zamanda, Slade School of Art'da öğrencilere Figür Resmi derslerini vermektedir. †

Çağdaş genç sanatçıların önde gelenlerinden bir olan Savilla'nın, çağdaş beden olgusunu klasik ve özgün boyama üslubuyla oluşturması dikkat çekmiştir.

†<http://www.artbank.com/DisplayArtist.aspx?id=63/>
<http://www.gagosian.com/artists/jenny-saville>
[http://www.artfact.com/artist/saville-jenny-wg6vm9qpgk\(E. Tarihi: 16. 05. 2013\)](http://www.artfact.com/artist/saville-jenny-wg6vm9qpgk(E. Tarihi: 16. 05. 2013))

ETKİLENDİĞİ SANATÇILAR ve KAYNAKÇALAR

Jenny Saville'ye göre, yapıtı oluşturma sürecinde, fikirler ve düşünceler; tıbbi kitaplar, dergiler, filmler gibi günlük yaşamda karşımıza çıkan her şeyden gelebilir. Kısaca, sanatçı, çevresinde gördüğü veya etkilendiği herhangi bir şeyi sanatına yansıyan bir biçime dönüştürebilir. Saville'nin etkilendiği sanatçılar arasında, Lucian Freud, Rubens, Rembrandt, Bacon, Michelangelo, Valezques ve De Kooning yer almıştır. Özellikle, Rembrandt'ın "Derede Banyo Yapan Kadın" resmi sanatçının favorilerindedir, çalışmaları süresince bu resme çok fazla bakmıştır. Ayrıca Valezquez'in "Papa" eserindeki kırmızılar ve diğer resimlerindeki figürlerin çinko beyazı, sanatçıyı *doğun renk* konusunda etkilemiştir. Vücut anatomisi ve kaslar konusu üzerine çalışırken ise, Michelangelo'yu incelemiştir. Bununla birlikte, resmin çerçevenin dışına doğru büyüyüş şekilleri ile De Kooning'in "Women" adlı serisi sanatçıyı etkileyen diğer önemli unsurlardandır. Figürün resme dâhil olmasını ve bütünlüğü en iyi şekilde yakalamanın yollarını deneyerek araştırmıştır. Jenny Saville, bu sanatçıların eserlerine sanat hayatı sürecinde defalarca bakarak analiz etmiştir. †

TEKNİK

Jenny Saville, eserlerinin büyük bir bölümünde yağlıboya tekniğini kullanmıştır. Ayrıca çalışmalarında; suluboya, fotoğraf, grafiti ve pleksiğlas üzerine monte edilmiş baskı tekniklerine de rastlanmaktadır. Son çalışmalarında ise karakalem tekniğini kullanarak eserler ortaya koymuştur. Bol çizgilerin yer aldığı bu yapıtlarda, yer yer rahat el hareketleriyle yüzeye atılmış çizgiler yoğunluktadır. §

Saville, boyayı insan eti rengi haline getirip, bir çeşit macuna benzeterek, boyayı bol ve heykelvari kullanmaktadır. Sanatçı, yaşamsallığı acı çeken bedenler ile bağlantı kurarak yansıtmayı amaç edinmiştir. Amerika'da uzun süre cerrahi operasyonları izleyen sanatçı, tıp kitaplarında da bu konu üzerinde pek çok araştırma yapmıştır.

†SCHAMA, Simon, *JennySaville ile Röportaj*, Çev. A. Özdemir, Artist Modern Dergisi, Sayı: 106, Şubat, Yıl: 2010, s. 32, 34, 35, 36,37, 38, 39, 41.

§<http://insidenewyork.com/2011/10/11/jenny-saville-continuum/>(E. Tarihi: 21. 05. 2013).

Saville, büyük boyutlarda çalıştığı için palet kullanmak yerine, büyük miktarlarda hazırladığı boya kaplarını kullanır. Bir resmin sadece bir parçasını üç yüz kapla bitirmektedir. Bu kapların sayısı; yapılan resme, resmin renk tonlarına ve sanatçının ihtiyacı olan şeye bağlı olarak değişmektedir. Ayrıca, çalışmalarını bölümler ve pasajlar halinde yapmaktadır. Bu bölümler ve pasajlar, bir bölümden diğerine geçiş niteliği taşımaktadır. Bu, resimdeki zıtlığın veya uyumsuzluğun estetik bir yüzey bütünlüğü içinde sunumudur. Çalışma sürecinde resimlerin bir bölge ile ilgili boyama ve lekeleri üzerinde önceden düşünmektedir. Bu durum genellikle planladığından çok daha güçlü ve iyi olmaktadır. Dolayısıyla bu sürecin belli bir noktasından sonra resmin nefes aldığını ve huzur bulduğunu hissetmektedir. Ayrıca sanatçı terli eti yapmak için, boyaya bol yağ katarak istediği karışımı elde etmek ister, yağın boyaya hareket kattığını düşünür. Sanatçı resimdeki renk dengesini en iyi şekilde ayarlamak için kendince farklı şeyler geliştirmiştir. Örneğin, bacaklarda soğuk ton kullandıysa, buna zıt olarak ellerde sıcak renkler kullanmayı tercih ediyor. Kontrast renklerin heyecan verici bir etkisi olduğunu düşünen sanatçı, yapıtının renk skalasını bu unsurlara dikkat ederek belirlemiştir. Bununla birlikte, resimlerinde elde etmek istediği doygun renkler konusunda Photoshop programında araştırmalarda bulunmaktadır.

Sanatçı, bazı eserlerinde soyutluk derecesindeki rahat fırça vuruşlarıyla figürasyon gerçekliğe ulaşmaya çalışmıştır. Geleneksel bir üslupta boyamayı tercih etmez. Özellikle bu durum portreleri için geçerlidir. Portrede olan bir lekeyle, yüzde parçalanmış hissini izleyiciye hissettirmek istemesi gibi. Buna ek olarak, güçlü fırça vuruşları ve lekelerle hislerin ve düşüncelerin portresini ortaya koymak ister. Farklı ve özgün boyama yöntemi resmin bazı yerlerinde aktifliği bazı yerlerinde de sessizliği duyumsatır. Saville'ye göre resimde var olan her lekenin bir duygusu veya bir anlamı olabilir. Vücudu görme ve yapma yolculuğu ve boyanın vücudu, yaşanmış ne varsa hepsinin bedendeki ette olmasını istemiştir. Sanatçı eserlerini oluştururken, sert ama sonrasında rahatlatıcı geçişlerin olduğu müzikleri dinlemeyi tercih etmektedir. Eserlerindeki etütleri ise, anatomi ve bölgesel tonlarda kullanmaktadır. İlgi çekici efektleri elde etmek için, önce gazete kâğıtları veya kumaşlarda denemeler yaparak

etkisini görmek istemektedir. Eğer ortaya ilginç bir şey çıkarsa sanatçı bunu büyük boydaki orijinal çalışmalarına aktarmaktadır.**

JennySaville fotoğraflardan çalışma konusunda ise şöyle söyler, “Bir fotoğrafçı gibi hissetmiyorum, resimler için et üzerine düzenli bilgi kaydetmek için fotoğrafları kullanırım. Bu taslak ve not almaya benzer. Kullanmak istediğim bir fotoğrafım olduğu zaman, zaten düzenlediğim bir görüntüyle çalışabilirim.”††

ÜSLUP ve SANAT FELSEFESİ

Jenny Saville, ölü veya hastalıklı insanları, şişman kadınları, cerrahi operasyonları ve buna benzer konuları ele alarak, geleneksel figür anlayışı ile kendine özgü üslubuyla resmetmektedir. “Yağ alım operasyonları, cinsiyet değişimi operasyonları gibi klinik atmosferlerde kendini değiştirmeye, iyileştirmeye çalışan beden, melankoli ve saflık arasında bir duygu yitimine uğramaktadır. Saville, ağır kütleler halinde kurguladığı şişman bedenleri, yapışık ikizleri, yaralı insanları üst üste istifleyerek görsel bir ameliyata hazırlar. Çağdaş yaşamın oldukça ucuza getirdiği ve yaygınlaştırdığı ameliyatlar, komaya girmiş kanser hastaları, bilinçsiz felçli çocuklar, resim düzleminde duyguların ve düşüncelerin yitime uğradığı radikal bir travma alanı haline gelmektedir.” ††

** SCHAMA, Simon, *JennySaville ile Röportaj*, Çev. A. Özdemir, Artist Modern Dergisi, Sayı: 106, Şubat, Yıl: 2010, s. 34, 35, 38, 40, 41

†† SCHWABSKY, Barry, *JennySaville: “Unapologetic”*, Editör: Garbagna, Cristina, *JennySaville*, Macro (Museod’ArteContemporanea Roma), Milano, 2007, s. 104-106

‡‡ ALBAYRAK, Ahmet, *Saville, Freud, Bacon ve Tuymans’ın Paletindeki Çileli Beden Teorisi*, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisi, Sayı:20 Yıl: 2011, s. 8

Resim 1: (Sol) “Rossetta” 2005-2006 Suluboya Kağıdı üzerine Yağlıboya, 251.5 x 185 cm, Özel Koleksiyon

(Sağ) “Duraksamak” 2002-2003 Tuval üzerine Yağlıboya, 304,8 x 213,4 cm, Eugene Stevens Koleksiyon.

Gazi Üniversitesi, Resim Bölümü profesörü Mehmet Yılmaz ise Jenny Saville'nin tarzını şöyle yorumlamıştır, “Sanatçı, aslında kocaman tuvallere aşırı şişman kadın bedenleri resmediyor. Bunlardan bazılarında *eziyet* izlerine rastlıyoruz. Figürler çıplak ama itici. Bu açıdan Saville'in, sanat tarihindeki geleneksel çıplak figür ressamlarından ziyade, beden konusuna eleştirel bir açıdan yaklaşan Abramoviç ve benzerleriyle akraba olduğu söylenebilir.” §§

Sanatçı, Londra'da Royal Akademi'yi ziyaretinde Rembrant'ın “Derisi Yüzülmüş Sığır” ve Soutine'in vücudunu görmüştür. Bu resimlerden etkilenişi onda büyük bir vücut resmi yapma isteğini doğurmuştur. Tuvalden gelen renk ve ışık etkisinin izleyiciyi içine almasına vurgu yaparak, vücudun et ve kan teorisi üzerine uyumunu estetize edilmiş biçimde duyumsatmak istemiştir. Saville, bu isteğini şöyle belirtmiştir: “Kafamda her zaman klasik şekilde kaburgaları açılmış bir vücudu resmetme isteği var ancak ne zaman gün ışığının sızdığı mezbahanın kapısından içeri girsem bir yarısı zeminde diğeriyse dev et kancalarına asılmış üzerlerinden buharlar çıkan bu canavarlarla yüzleşiyorum. Yarı et yarı vücut, et inanılmaz pürüzsüz ve gövdesine doğru bükülmüş. Sanki boya üstüme tükürüyormuş gibi”.***

§§YILMAZ, Mehmet, *ModernizmdenPostmodernizme Sanat*, 1.Baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2006, s. 371

*** SCHAMA, Simon, *JennySaville ile Röportaj*, Çev. A. Özdemir, Artist Modern Dergisi, Sayı: 106, Şubat, Yıl: 2010, s. 32

New York Devlet Üniversitesi'nde sanat tarihi ve felsefe profesörü olan Donald Kuspit, günümüzde Yeni Eski Usta sanatında öne çıkan isimleri sıralarken bu listeye Jenny Saville'i de katmıştır. Avigdor Arikha, Lucian Freud gibi isimler, Yeni Eski Usta sanatının önde gelenlerindedir. "Bu sanatçıların hepsi yetenekli, düşünsel yönleri ağır basan kişilerdir; işlerinde tam olarak usta, geleceği gören hümanistlerdir. Onlara göre dışavurumsal biçim, konuya ilişkin düşünmenin bir yoludur. Onlar hem modern hem de geleneksel sanatı ayrıntısıyla bilirler. Postmodern bakış açısından modern olan da geleneksel sanat kadar eski görünecektir. Yeni Eski Ustalar ise tıpkı Winnicott ve geleneksel sanatçılar gibi, özgünlüğün ancak eskiyi iyi bilmekle mümkün olacağına inanmaktadırlar. Geçmişin kölesi olan taklitçileri değillerdir. Sanatlarına model olarak onu almazlar; postmodernlerin yaptıkları gibi bu eski eserlerden mekanik olarak kolaj çalışmalarında yararlanmazlar. Eski ustaların sanatlarından ne kadar etkilenseler de onların üslubunu yapmacık bir şekilde kullanmazlar, mükemmellik için olmasa da ilham almak için onlara yönelirler".^{†††}

JennySaville, bedenlerin resim içinde yer almasını istemektedir. Resim ve vücut bütünleşerek boyanın vücudunu oluşturur. Bedenin, sahip olduğu yaşamsallığı, acıları ve hikâyeleri her yönüyle yansıtmaktadır. Sanatçıya göre, *Kırmızı Domuz Gövdesi* resmi sanatı adına bir dönüm noktası olmuştur. (Bknz: Resim 2) Özellikle renk konusunda kendisini geliştirmiş ve doygun renk olgusunu en iyi şekilde kullanmanın yolunu bulmuştur. Bu çalışma ile Saville, beden ve et teorisindeki sağlamlığı da yakalamıştır. Sanatçının 1992'de yaptığı kilolu vücutların birkaçında ise, dizlerin sanki tuvalden dışarı fırlayacakmış gibi etkileri vardır. (Bknz: Resim 3) Sanatçıya göre kaslardaki bu gerilim, insanın içindeki hayvani anımsatır. Ayrıca sanatçı eskiden yaptığı resimlere çok fazla bakmamayı tercih etmektedir. Bunun nedeni o çalışmalarını başarılı bulmadığı içindir. Onlarla ilgili bir çeşit utanç duymaktadır ancak bunu sanatının bir parçası, iyimser yenilgisi olarak düşünür. Bununla birlikte Saville, içinde bulunduğumuz döneme ait vücutları araştırarak, cerrahi operasyonların bedene yaptıklarını ve çağdaş kaygıları sezebilme yetisini ortaya koymuştur. Bu vücutlar, çağın getirilerine sahip belirgin şekilde etle ilişkilendirerek yansıtmıştır. Örneğin; çift cinsiyet, travestilik, yarı canlı/yarı ölü baş, koma halindeki bedenler ve kadavralar... Travestilerdeki bir

^{†††} KUSPIT, Donald, *Sanatın Sonu*, Çev. Y. Tezgiden, 3. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul, 2010, s. 198, 199, 200

cinsiyetten diğerine geçişi yani, başkalaşımın etkisini izleyiciye hissettirmek istemiştir. Yapıtlarında, et temel unsur olmakla birlikte, bu durum farklı düşüncelere ve fikirlere de yol açmıştır. Örneğin sanatçı etrafında gördüğü, çoğu şeyi sanatına uyarlanmış şekilde yansıtmayı amaçlar. Manzaralar, bombalanmış bina iskeletleri, savaşlar vs. bu ve buna benzer dokümanları sanatına uyarlayarak çalışmıştır. Bütün bunlar sanatçının hissettirmek istediği duygu yoğunluğunu ifade etmiştir, güncel ve sıradan olabilecek materyalleri bile beden teorisiyle ilişkilendirmiştir. Saville göre televizyon, fotoğraf, video ve dijitalleşme gibi teknolojik ürünler ise onun işini beslemektedir; sanatına farklı bir kanal açtığını düşünmektedir.^{***}

Resim 2: JennySaville, *Gövde (Torso 2)*,2004, 360 x 294 cm, Saatchi Galerisi, Londra.

Resim 3: JennySaville,“*Desteklemek*”, 1992, Tuval Üzerine Yağlıboya, 213 x 183 cm, Özel Koleksiyon.

^{***} SCHAMA, Simon, *JennySaville ile Röportaj*, Çev. A. Özdemir, Artist Modern Dergisi, Sayı: 106, Şubat, Yıl: 2010, s. 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41

Bazı çalışmalarında kendini nü model olarak kullanan sanatçı, pek çok çalışmasında figürlerini abartılmış bir yerleştirme ve boyama tekniğiyle ön plana çıkartmıştır. Devasal boyuttaki bu resimler, dinamizm ve kurgu açısından izleyicide hayranlık uyandırır.

“Beslenme düzensizlikleri, zararlı diyetler ve kozmetik ameliyatlarının artmakta olduğu bir dönemde Saville’nin, Larry Rivers’in eserlerini hatırlatan resimleri, insan bedeninin geleneksel olmayan ve kararlı yüceltmeleri işlevini görmüştür.” §§§

Yakın Temas’ serisi, sanatçının kendisini model olarak kullandığı çalışmalarındandır. Yine abartının ön planda olduğu, farklı duruş ve hareketleriyle şiddet, psikoloji, keder ve korku yüklü beden vardır. Bu serideki çalışmalar Saville’in içinde yer aldığı potansiyel bir kaos gibidir. Serinin çok yakından çekilmiş fotoğraflarında etin dokusu hissedilmektedir. Fotoğrafik imgede et sanki yassılaştırılmış gibidir. “Yakın Temas’ta, izleyici, ile figürle arasındaki mesafeyi ne kadar azaltmaya çalışırsa çalışsın, bir cam kalınlığı kadar bile olsa, bir uzaklık hep kalacaktır”.****

Resim 4: (Sol) “Yakın Temas # 13”, 1995-1996, Pleksiglas Üzerine Montelenmiş C-print, 189,9 x 365,8 x 15,2 cm, Fotoğrafi Çeken: GlenLuchford, Gagosian Galerisi.

(Sağ) “Yakın Temas # 4”, 1995-1996, Pleksiglas Üzerine Montelenmiş C-print, 182,9 x 182,9 x 15,2 cm, Fotoğrafi Çeken: GlenLuchford, Gagosian Galerisi

Sanatçı, “Stare” isimli çalışmasını, birden fazla kompozisyonda farklı renk tasarımlarıyla çalışmıştır. Bu çalışmalarda, farklı renk kullanımları ve kalın fırça

§§§ DEMPSEY, Amy, *Modern Çağda Sanat, Üsluplar Ekoller Hareketler*, Çev. O. Akınhay, Akbank Kültür ve Sanat Dizisi, İstanbul, 2007, s. 279

**** YILMAZ, Mehmet, *Modernizmden Postmodernizme Sanat*, 1.Baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2006, s. 371

vuruşlarında sağlam bir etki göze çarpmaktadır. Yer yer akıntıların kullanıldığı eserin kompozisyonlarında figürün gözleri ön plana çıkmıştır.

Genç kızın masum simasındaki donuk ve dik bakışlar, adeta ölümün soğukluğunu anımsatmaktadır. Donuk ama saf bir bakıştır bu. Acı çektiğini bilirsiniz. Sanki gözlerini gerçekten açmış ve orada, resmin içinde olup biten bir şey varmışçasına derinleşen bir trajedidir. İzleyicide bir ürperti hissi devreye girer ve bu genç kızın başından ne geçtiğine dair tuhaf bir merak duygusu oluşur. Ama nedeni bilinmez...

Resim 5: (Sol) “Boşluğa Bakış”, 2004-2005, Tuval Üzerine Yağlıboya, 305 x 250 cm, Gagosian Galerisi.

(Sağ) “Kırmızı Donuk Bakışlı Baş I (Red Stare Head I)”, 2011, Gagosian Galerisi.

SONUÇ

Çağdaş sanatın fonksiyonunda, hayatın gitgide karmaşıklaşan yoğunluğuna karşı insan bedeninin durumunu işleyen Jenny Saville, et ve vücut kavramını yeni ve özgün bir üslupla ele almıştır. Geleneksel ve modern sanatın temel unsurlarını bir arada kullanmasıyla yeni bir bakışı inşa etmiştir. Ayrıca Eski Yeni Ustalar arasına giren sanatçı yapıtlarında –yaşam hikâyelerini ve cerrahinin atmosferini-günün koşullarını anlatan bildirişimleri ortaya koymuştur.

Jenny Saville, tek bir resmin içinde estetik algı formlarıyla aynı anda pek çok duyguyu bir arada hissettirmiştir. Farklı kurguların benzeş durumlarında beden olgusunu ifşa ederken aynı zamanda figürde toplumsal sorunların yeni formlarını araştırmıştır ve de bulmuştur. Sanatçı günümüzün çağdaş bedenini (çift cinsiyet, travestilik, komaya girmiş bedenler ve kadavralar v.b.) toplumsal gerçeklikler ve realiteler ortamında yeniden yaşama dönüştürmüştür.

KAYNAKÇA

ALBAYRAK, Ahmet, Saville, Freud, Bacon ve Tuymans'ın Paletindeki Çileli Beden Teorisi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisi, Sayı:20 Yıl: 2011

DEMPSEY, Amy, Modern Çağda Sanat, Üsluplar Ekoller Hareketler, Çev. O. Akınhay, Akbank Kültür ve Sanat Dizisi, İstanbul, 2007

KUSPIT, Donald, Sanatın Sonu, Çev. Y. Tezgiden, 3. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul, 2010

SCHAMA, Simon, JennySaville ile Röportaj, Çev. A. Özdemir, Artist Modern Dergisi, Sayı: 106, Şubat, Yıl: 2010

SCHWABSKY, Barry, JennySaville: "Unapologetic", Editör: Garbagna, Cristina, JennySaville, Macro (Museod' ArteContemporanea Roma), Milano, 2007

YILMAZ, Mehmet, ModernizmdenPostmodernizme Sanat, 1.Baskı, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2006

<http://www.artfact.com/artist/saville-jenny-wg6vm9qpgk> (E. Tarihi: 16. 05. 2013)

<http://insidewyork.com/2011/10/11/jenny-saville-continuum/> (E. Tarihi: 21. 05. 2013)

<http://www.artbank.com/DisplayArtist.aspx?id=63> (E. Tarihi: 16. 05. 2013)

<http://www.gagosian.com/artists/jenny-saville> (E. Tarihi: 16. 05. 2013)

Resim Kaynakça

Resim 1: (Sol) <http://pinterest.com/maduhem/saville-jenny/>(E. Tarihi: 15. 05. 2013),

(Sağ) <http://pinterest.com/stixandjones/saville/>(E. Tarihi: 15. 05. 2013),

Resim 2:<http://pinterest.com/stixandjones/saville/>(E. Tarihi: 15. 05. 2013),

Resim 3:<http://pinterest.com/stixandjones/saville/>(E. Tarihi: 15. 05. 2013),

Resim 4: (Sol) <http://www.gagosian.com/exhibitions/january-12-2002--jenny-saville--glen-luchford/exhibition-images> (E. Tarihi: 10. 05. 2013),

(Sağ) <http://paszektrippinart.tumblr.com/page/3>(E. Tarihi: 10. 05. 2013),

Resim 5:(Sol)<http://pinterest.com/maduhem/saville-jenny/>(E. Tarihi: 10. 05. 2013),

(Sağ) <http://pinterest.com/stixandjones/saville/>(E. Tarihi: 10. 05. 2013).